Звіт щодо механізмів підтримки запровадження зміни просторів відповідно до стандартів доступності для власників та управителів об'єктів, що включають фінансові та нефінансові інструменти (захід 9.4)

Запровадження стандартів доступності та безбар'єрності на об'єктах публічного й приватного простору потребує системної підтримки власників та управителів. Така підтримка реалізується через поєднання фінансових і нефінансових механізмів, які стимулюють, супроводжують та спрощують процес змін.

1. Фінансові механізми підтримки

Бюджетне фінансування

Важливим інструментом є фінансування з державного та міських бюджетів, спрямоване на реалізацію окремих проєктів з безбар'єрності. Прикладом є проєкт «Рух без бар'єрів», який передбачає комплексне облаштування безбар'єрних маршрутів у населених пунктах.

Загальний обсяг фінансування у 2025 році склав біля 2,5 млрд грн, за пропорцією 30 % - міський бюджет, 30% - обласний бюджет та 40% - державний бюджет.

Пряме фінансування облаштування доступності на об'єктах є найефективнішим механізмом підтримки. Такий підхід дозволяє у найкоротші терміни формувати цілісні доступні простори, зручні для всіх груп населення.

Міжнародна донорська допомога

Значну роль відіграє фінансування з боку міжнародних фінансових інституцій, зокрема у 2025 році Європейського інвестиційного банку (ЄІБ). Підтримка надається через відбір інвестиційних проєктів у системі DREAM, що дозволяє громадам залучати кошти на облаштування безбар'єрності на конкретних об'єктах. У 2025 ролі відібрано проєктів на 161 млн грн.

Новина: https://mindev.gov.ua/news/sim-proiektiv-rukhu-bez-barieriv-na-sumu-161-mln-hryven-vidibrano-dlia-finansuvannia-ieib

Цей механізм поєднує фінансову підтримку з вимогами до якості планування та прозорості реалізації проєктів. Важливим для участі у таких проектах є ініціативність громади та орієнтованість на результат.

Грантова підтримка від приватного бізнесу.

Окремим напрямом є ініціативи приватного сектору. У 2025 році банк ПУМБ надавав бізнесу гранти у розмірі до 250 тис. грн на впровадження рішень з безбар'єрності. Такий формат стимулює власників комерційних об'єктів інвестувати в доступність, водночас формуючи соціально відповідальну бізнес-практику.

2. Нефінансові механізми підтримки

Навчання та підвищення кваліфікації

Важливим інструментом є проведення навчальних заходів за участі фахівців Мінрозвитку, експертів з безбар'єрності, громадських організацій людей з інвалідністю, архітекторів та проектантів. Такі навчання сприяють поширенню знань про стандарти доступності, універсальний дизайн та практичні рішення для різних типів об'єктів.

Освітні програми та спеціалізовані школи

Значний внесок у формування професійної спроможності робить Школа універсального дизайну ПРООН, яка забезпечує системне навчання представників громад, фахівців органів місцевого самоврядування та практиків у сфері просторового розвитку.

Методична та консультаційна підтримка громад

Нефінансова допомога також включає супровід у розробці планів заходів і стратегій з безбар'єрності. Така підтримка надається в межах проєкту «Відновлення для всіх» у розрізі стратегічних і програмних документів та з урбан-бюро Big City Lab у розрізі архітектурних рішень (зокрема міста Полтава, Славутич, Кривий Ріг).

Консультаційна допомога навчає громади системно підходити до впровадження змін, інтегруючи безбар'єрність у програми та стратегії на довготривалий період.

Висновки

Поєднання фінансових та нефінансових механізмів створює комплексну систему підтримки власників і управителів об'єктів. Фінансування дозволяє реалізувати конкретні інфраструктурні рішення, тоді як нефінансові інструменти формують знання, компетенції та стратегічне бачення. Таке поєднання є ключовим для сталого впровадження стандартів доступності та формування безбар'єрного середовища в громадах.